Anul X. Brașov, Joi 27 Feb. (12 Martie) 1914. Nr. 19.

DEȘTEPTAREA

Foaie națională independentă.

Apare odată pe săptămână.

Abonamente: Pe un an 6 cor. Dusă acasă sau cu poșta 8 coroane. Pentru străinătate 15 franci. Numeri singuratici 10 bani.

Redacțiunea și Administrațiunea: TIPOGRAFIA CIURCU & COMP., BRAȘOV. Strada Hirscher, Nr. 11.

Inserțiuni se primesc cu prețurile cele mai reduse după învoială. Prețul normal 5 bani 1 cm. pătrat. »Manuscrise nu se înapoiază«.

Solidaritatea.

Brașov, 27 Februarie v. 1914.

Sub numele solidaritate înțelegem noi *comuniunea de interese publice și tendința comună de a le vedea îndeplinite.*

Am premis această strictă definițiune, pentrucă de cele mai multe ori sub masca solidarității se comit cele mai mari greșeli și siluiri și se mistifică o lume întreagă, numai să-și poată ajunge scopurile, nu totdeuna curate, cutare ori cutare persoană, cutare ori cutare coterie, un lucru, care — durere — l-am experiat și-l experiăm la fiecare pas.

Neamul românesc are și el comuniunea sa de interese vitale economice și culturale, a căror ocrotire și realizare devine o datorie comună a tuturor fiilor acestui neam. Și în șirul lung de veacuri nici când nu s'a putut nega existința tendinței comune de a se ajunge la realizarea acestei comuniuni de interese prin conlucrarea tuturor fiilor neamului nostru, dela mic până la mare, dela vlădică până la opincă.

In toate timpurile însă au existat și există și azi deosebiri de vederi în privința mijloacelor de folosit pentru realizarea acestor interese comune ori a direcțiunilor și căilor de apucat pentru cât mai grabnica și mai mulțămitoarea lor realizare. Unii mai sangvinici și mai impetuoși sunt în stare să găurească munții cu capul, alții mai conctatori și mai reali în judecată sunt și mai puțin grăbiți și mai prudenți. Unii ar aprinde lumea întreagă prin focul lor la mânie, alții dincontră ar arunca apă pe focul aprins să-l stingă și potolească. Astfel este numai absolut în firea lucrurilor, ca acțiunile să se desfacă la anumite momente date în două trei și mai multe direcțiuni, dar fiecare urmărind aceeaș țintă comună: *salvarea și promovarea intereselor publice comune.*

Experiențe de toate zilele ne învață în mod absolut neîndoios, că realizarea unuia și aceluiaș ideal se poate ajunge pe diferite căi și prin diferite mijloace. Nu există nicăiri vreo dovadă, că realizarea aspirațiunilor îndreptățite ale unui popor s'ar fi făcut absolut după un anumit șablon, după un anumit plan nestrămutat și nestrămutabil. Așa și la poporul nostru ar fi și este cea mai mare greșală, admițând, că numai un plan și un program conceput în anumite împrejurări cu totul altele decât cele de azi ar fi singura cale fericitoare pentru neamul nostru și toți câți reprezintă alte vederi și recomandă a se urma alte direcțiuni, ar fi niște dușmani ai neamului, ar fi trădătorii lui.

Ca să ilustrăm acest fapt, fie-ne permis a ne referi numai la chestiunea cea mai actuală a pactului dintre contele Tisza și comitetul național. Inainte cu vreun an de zile de pildă un Goga se făcuse culpabil de tradare de neam, pentrucă cineva ar fi scornit despre dânsul, că a stat de vorbă cu unii politiciani maghiari de frunte asupra chestiei românești. Când însă anumiți membrii ai comitetului fac acelaș lucru, este un act vrednic de remarcat. Când un deputat guvernamental sau de altă nuanță mai de mult cuteza să-și ridice numai glasul în dietă în favorul acțiunilor guvernului, tunete și fulgere se năpustiau asupra lui. Azi, când membrii marcanți ai comitetului național lasă să se întrevadă printre șire votul de încredere față de șeful acelui guvern, pentru care odinioară își ascuțiau cele mai agere săgeți de extirpare, azi, zicem, acest lucru a trecut la ordinea zilei de tot nebăgat în seamă. Ba mai mult încă, poate tocmai pentru a trage văl și mai gros asupra acestui fapt de tot remarcabil, se reînvie din nou fantomele trădării de neam față de pretinșii fii ai neamului nostru, cari s'ar fi înstreinat de el prin faptul, că reprezintă alte vederi și recomandă alte căi de apucat pentru ducerea la deplină isbândă a chestiei noastre naționale.

Ori (Univ. "Petru Maior" Tg. Mureș) nostri naționaliști, după vorbirile lor conciliante, să fie puși tot alături cu opoziția maghiară, alături cu acel Apponyi, pe care tot dânșii l-au numit ucigătorul chestiei românești prin școală și a contelui Károlyi, care a căutat să înjosiască neamul românesc înaintea forului lumii întregi? Una din două: Pronunțându-se deputații naționaliști pentru contele Tisza și acțiunea lui, riscă să devină inconsecvenți cu trecutul, dar servesc de o mie de ori mai bine interesele neamului lor, decât votând cu opoziția pentru încredere față de contele Tisza și devenind complici cu ucigătorii chestiei noastre românești. Ori aceasta se reazumează conflictul cel mare fatal și dilema cea grea, în care s'a adus singur pe sine comitetul național.

Constatând noi acest lucru, vedem în acelaș timp un fir roșu, de solidaritate, care, deși tăgăduit, a existat și există între toți fii neamului nostru chemați să conlucre pentru realizarea marilor interese naționale. Astăzi nu se mai poate face cu oarecare îndreptățire nici cea mai mică imputare cuiva pe motiv de căutarea mijloacelor și căilor accesibile de acțiune pentru realizarea idealelor unui neam ca al nostru. S'a topit legenda în fond cu trădătorii de neam și a rămas numai o ficțiune pentru turburătorii de valuri, ca să pescuiască după interesele private.

Și ne bucurăm din inimă, că am ajuns aci, ca să putem constata solidaritatea reală de interese și necesitatea unei aprecieri adevărate și reale a solidarității de acțiune între realizarea intereselor comune. Noi înțelegem acțiunea comună în scopul ei final și nici decum în mijloace și în căi cari pot diferi, dar toate tind la acelaș scop comun. A sosit timpul, ca să se arunce jos masca intransigenții cu ori ce preț și să se înstăpânească adevărata convingere reală, că solidaritatea există la toți fiii neamului nostru, în orice direcțiune și pe orice căi își îndrumă ei activitatea lor publică și că prin urmare de dragul acestei solidarități bine înțelese trebue să înceteze însinuările și bârfelile de orice natură.

Chestiunea română în dieta ungară.

Vinerea trecută s-a început în camera ungară discusiunea asupra răspunsului dat de ministrul președinte contele Tisza la interpelarea în chestia națională română. Primul vorbitor a fost *Dr. T. Mihali*, presedintele clubului național român, care a ținut discursul ce'l publicăm aici în întregime.

La aceasta a răspuns apoi contele Tisza, al cărui discurs încă urmează aci pentru complectare. —

Dr. Teodor Mihali: Interesele vitale naționale ale poporului român sunt atât de clare, încât ele nu pot fi întunecate cu intrigi și cu uneltiri, deși nizuința aceasta se observă în unele partide și ziare. Partidul național român în cadrele organizației sale [illegible] pacifică pentru asigurarea intereselor vitale naționale ale poporului român.

Fernbach Károly: Am văzut-o în Dobrițin! (*Sgomot.*)

T. Mihali: Partidul național român de câte ori s-au început cu el pertractări de împăciuire, totdeauna a fost pătruns de acest spirit pacinic. Prima încercare de felul acesta a fost în Mai 1893., când, după procesul Memorandului de la Cluj, guvernul a pertractat cu prelații bisericilor naționale române, când pertractările au fost fără succes și cei 25 membri ai comitetului român au fost condamnați. Regele, după un an de zile, a agraațiat pe cei condamnați. Și ministrul președinte de pe atunci a pus partidului întrebarea: care va fi autudinea pe viitor a partidului? Trei delegați ai partidului au enunțat atunci că partidul va lupta și pe viitor pentru programul său. Și urmarea a fost, că vre-o câți-va conducători ai partidului au fost din nou condamnați din cauza manifestului partidului. Hieronimy Károly, ca ministru de interne, a privit ca neexistent partidul național român, dar pentru aceasta totuși s-a dus în Ardeal și a ținut de bine să se statuiască cu noi asupra modalităților unei soluții pacinice. Pertractările nici atunci n-au dus la vre-un rezultat, căci pacea nu se poate rehabilita cu desbaterea de chestiuni personale, ci numai cu validitarea intereselor poporului. Alte pertractări au avut loc în 1906, când coaliția a ajuns la guvern. Prelații români și conducătorii partidului național român s-au prezentat atunci, la chemarea lui Wekerle, în palatul ministrului președinte. Rezultatul a fost, că ei au fost invitați să-și cuprindă în scris doleanțele lor. A urmat apoi ordinațiunea ministrului de interne Andrássy, privitoare la întrebuințarea limbei, care ordinațiune conținea și lucruri de valoare, cari însă n-au avut nici un rezultat, căci nu s-a găsit cine să esecute ordinațiunea. S-a întâmplat cu ea ca și cu legea de naționalități; pe hârtie poți să paradezi cu ea, la punerea ei în aplicare însă nu se cugetă nimeni. Când apoi contele Khuen-Héderváry ajunse la guvern, el încă a pertractat cu noi și a promis o lege de naționalități în proporții mari, la alegeri însă guvernul Héderváry a înfrânt partidul național. Datele acestea dovedesc, că partidul național român totdeauna a fost gata pentru o pertractare pacinică și

că guvernele precedente, ori de câte simţeau necesitatea, totdeauna au pertractat cu partidul naţional român. Existenţa şi organizaţia partidului ne-au recunoscut-o mai de demult toate partidele politice şi e ciudat, că acum unii se pun pe alt punct de vedere. Cetiţi adresa câtor-va scrisori, ca dovadă, că Kossuth Ferencz, ca conducător al partidului independist, a recunoscut partidul naţional român şi aceasta a adus-o oficios şi la cunoştinţa altor conducători de partide. In 1906 majoritatea a oferit partidului naţional chiar şi un loc în comisia adresei. Această telegramă se termină astfel: „Te rog cu toată stima să binevoieşti a lua la cunoştinţă hotărârea partidului independist şi 48-ist şi a aduce aceasta la cunoştinţa partidului de sub presidenţia ta şi a ne comunica aprobarea voastră bine voitoare împreună cu numele acelui deputat, pe care voiţi să-l designaţi pentru acest loc în comisie, pentru ca tipărirea buletinelor de votare să se poată face la timp. Cu salutări patriotice, Kossuth Ferencz." Bărbaţii conducători ai partidului independist azi nici nu voiesc să ştie de naţionalităţi ca partid. Dar ori-cum ar lua lucrul, ei reprezintă aici poporul român de trei milioane. (*Esclamări în dreapta. Nu e adevărat!*)

Iosif Siegescu: Noi îl reprezentăm!

Teodor Mihali: Dv. nu reprezentaţi programul ideal al poporului român! (*Sgomot.*)

Gy. Györffy: Deputaţi maghiari, nu deputaţi români!

Teodor Mihali: Destul că partidul independist astăzi ia cu totului tot o altă atitudine şi poporul, care în decurs de o mie de ani a apărat patria la graniţă a meritat din partea partidului independist, ca acesta să atace pe ministrul preşedinte, fiincă a avut cutezanţa să stea de vorbă cu reprezentanţii acestui popor. Dacă faptul acesta e o crimă din partea guvernului, atunci Românii îşi pot esprima numai adânca lor părere de rău. Şi dacă această pertractare e privită ca o trădare de naţiune, e de neînţeles: cum celelalte guverne s-au putut lăsa în pertractări cu conducătorii Românilor? Pertractarea de acum s-a pornit pe o bază [illegible] mai intenzivă decât celelalte pertractări. Ea s-a început cu aceea, că chestiile personale au fost de la început înlăturate şi punctul de vedere a fost curat principiar (*Aprobări în dreapta*). După câteva consfătuiri personale propoziţiunile au fost luate în scris, şi întreg decursul pertractărilor ministrul preşedinte l-a raportat cu atâta preciziune şi sinceritate, încât nu pot spune alta, decât că cele spuse de d-l ministru preşedinte sunt întru toate conform stării faptice.

Ceteşte apoi pretenziunile pe cari Românii imediat la începutul pertractărilor le-au prezentat ministrului preşedinte. Ele sunt cuprinse în 11 puncte şi acestea următoarele:

1. Conform principiului libertăţii instrucţiunii să se recunoască dreptul, ca Românii să se împartăşească în propria lor limbă în toate fasele instrucţiunii publice, să se poată cultiva în propria lor limbă şi să-şi poată înfiinţa şcoli comunale şi confesionale cu limba de propunere română.

2. Pe terenul religios Românii cer respectarea autonomiei bisericei gr.-orientale, înfăptuirea autonomiei bisericei gr. cat., esecutarea art. de lege XX din 1848 şi corăspunzător acestuia ajutorarea în măsură mai mare a bisericilor române din partea statului. Mai cer apoi reîncorporarea la dieceza gr. cat. de Alba-Iulia a parohiilor române încorporate la dieceza gr. cat. de Haidudorog, aşa, ca teritoriul diecezei de Hajdudorog să fie stabilit în înţelegere cu episcopii gr. cat. români.

3. Să se asigure pentru Români libertatea pressei şi să înceteze persecutarea politică dovedită faţă de produsele presei româneşti.

4. Pentru susţinerea şi desvoltarea caracterului de rassă şi etnic al poporului român, precum şi pentru posibilitatea propăşirii sociale, să se recunoască dreptul de convenire şi întrunire liberă.

5. Să se recunoască organizarea partidului naţional român şi să se asigure libertatea conlucrării lui.

6. Să înceteze acele ordinaţiuni administrative, cari împiedecă ca cauzele poporului român să se îndeplinească în limba română.

7. Unde Românii sunt în majoritate, judecătoriile cercuale şi tribunalele să primească petiţiunile înaintate în limba română, să pertracteze cu partidele în limba română şi să le comunice deciziunile judecătoreşti în limba română. Judecătoriile superioare încă să accepteze petiţiunile româneşti.

8. Românii să se împărtăşească de acelaş sprijin economic ca şi Maghiarii. Să se înfiinţeze şcoli economice, industriale şi comerciale cu limba de propunere română şi instituţiunile româneşti similare guvernul să le ajutorize cu bunăvoinţă.

9. Guvernul să înceteze acţiunea de colonizare îndreptată contra Românilor şi proprietăţile erariale să le vânză poporului agricol care locuieşte în acel ţinut. Investiturile de stat să se împărţească şi în ţinuturile locuite de Români şi în această privinţă să se ia în considerare interesele economice ale Românilor.

10. Să se asigure Românilor în administraţia statului parte activă. Cauzele administrative ale poporului român să se tranşeze prin proprii fii ai poporului român. In scopul acesta funcţiile de administraţie şi justiţie să le îndeplinească Români în ţinuturile locuite de Români, şi numai dacă nu se află concurent corespunzător român, atunci să se aplice astfel de funcţionari, cari să dovedească înaintea unei comisii, organizată anume în acest scop, cunoaşterea perfectă a limbei române în scris şi grai viu.

11. Să se asigure în mod permanent afirmarea politică a naţiunei române. Corespunzător acestui scop să se efeptuiască şi dreptul electoral, procedura electorală şi împărţirea cercurilor electorale. Partidul naţional român stă pe punctul de vedere al dreptului electoral universal, egal şi secret, şi al votării pe comune. Până atunci însă, până când aceste principii se realizează, să se asigure în mod corăspunzător, ca deputaţii trimişi de poporul român în parlamentul Ungariei, să fie Români. —

Dacă D-zeu ne-a rânduit să fim aici trebuie să şi trăim şi să murim. Noi nu voim să lucrăm contra intereselor statului maghiar, ci pentru întărirea lui. Lucrul acesta nu se împacă cu vorbirea de ieri a lui Elemér Iakabffy, căci şi dacă eventual ar veni un guvern, care ar satisface intereselor culturale şi economice ale naţionalităţilor, ce folos dacă nu ajungem la eserciarea drepturilor noastre politice? Fericirea şi desvoltarea ţării e pe deplin eschisă până când această nenorocită chestie de naţionalităţi nu e rezolvată. Guvernul coaliţionist numai pentru aceea nu a adus dreptul electoral universal, căci s-a temut de chestia de naţionalităţi. Această chestie n-a fost rezolvită şi s-a temut de un pericol din partea naţionalităţilor. La proiectul de rezoluţie al lui Iakabffy nu aderez, căci Iakabffy nu a explicat: ce înţelege sub ideea de stat maghiar unitar? Dacă sub stat maghiar unitar înţelege, că toate naţionalităţile din acest stat, pe ori-ce cale: cu buna ori cu puterea să se contopească în rassa maghiară, aşa dară dacă sub unitatea statului maghiar se înţelege unitatea de limbă, atunci Românii, fără doar' şi poate, nu o pot aproba.

D-l Mihali presintă apoi următorul proiect de rezoluţiune:

„După ce sistemul de guvernament susţinut în timpul celor din urmă patru decenii, are credinţa fatală că Ungaria numai astfel poate dăinui, dacă toate naţionalităţile contopindu-se în rassa maghiară, vor forma o naţiune unitară compactă în limbă, şi simţeminte de rasă — e în contradicţie cu istoria milenară a acelei Ungarii, pe care însuşi întemeietorul şi primul ei rege Sfântul Ştefan a recunoscut-o de ţară poliglotă, şi ca atare a ţinut piept în decurs de o mie de ani tuturor răsboirilor interne şi externe, dând dovada neîndoioasă, că într'adevăr nu a fost avizată la nici un fel de garanţie artificială pentru existenţă şi mai puţin chiar la astfel de garanţii contrare scopului, cum e încercarea de a contopi rasele artificial, care are un singur rezultat, adecă acea desbinare, care împarte popoarele de sub coroana Sfântului Ştefan în două tabere inamice: guvernul să fie îndrumat să i-[illegible] chiar în interesul consolidării interne a ţării, o politică de stat, care să armonizeze condiţiile de unitate politică a ţării, cu condiţiile de viaţă naţională a popoarelor ei".

Răspunsul contelui Tisza.

On. Cameră. Nu am intenţiunea să mă ocup, în stadiul actual al desbaterii, cu meritul chestiei dela ordinea de zi. Imi rezerv dreptul, să iau cuvântul mai târziu, cred însă că îmi împlinesc o datorie dacă voi întregi discursul dlui antevorbitor prin unele lămuriri. Voi face aceasta condus exclusiv de străduinţa, ca On. Cameră şi opinia publică să fie deplin în clar cu toate amănuntele acestei chestii. (*Aprobări vii în dreapta*).

Dacă nu mă înşel, în răspunsul meu din trecut am amintit deja, că cu ocazia fiecărei întâlniri şi convorbiri avute — nu în fiecare zi dar cu ocazia fiecărei convorbiri, în care am discutat chestiunile — după ce am terminat aceste convorbiri, am dat domnilor respectivi în scris punctul meu de vedere reasumat, pentru ca să evit ori-ce neînţelegere.

Cred a face un serviciu pentru deplina limpezire şi pentru judecarea corectă a chestiei, dacă voi ceti răspunsul, care l-am dat în April, anul trecut, la promemoriul, care mi-l-au prezentat dnii deputaţi şi care a fost cetit mai nainte de către dnul deputat. Ca o reasumare a acelor convorbiri — pe atunci nu eram încă în situaţie responsabilă, şi astfel am rezumat numai punctul meu de vedere individual — am fixat punctul meu de vedere în următoarele (*ceteşte*):

„Ad. 1. Legea garantează Românilor deplină libertate pentru ridicarea de şcoli poporale şi medii cu limba de instrucţiune românească, şi statul îi sprijin în exerciarea acestor drepturi a lor cu considerabile jertfe materiale întregirea de salar a (profesorilor şi a învăţătorilor.)

Instrucţia universitară trebuie să fie însă de stat şi unitară, iar limba de propunere la universitate poate fi iarăş numai ca a instrucţiei de stat, numai cea maghiară. După stabilirea unor relaţii pe deplin bune aş concede cu plăcere ca atât la universităţi cât şi în şcolile medii cu limba de instrucţiune maghiară, limbile nemaghiare ale ţării să fie instruite mai intens decât până acum, iar copiii cu buze nemaghiare, cari cercetează şcolile cu limba de instrucţiune maghiară, să primească o instrucţiune în religie in limba lor, prin preoţi sau catehcţi proprii.

Ad. 2. Autonomia bisericei române greco-orientale, garantată prin lege, ori-cine doreşte să o respecteze, iar dacă s'au ivit unele doleanţe concrete în privinţa aceasta, remediarea lor în baza legii, a dreptului şi a bunăvoinţei nu întâmpină dificultăţi. Aceste sunt chestii administrative concrete, cari trebuie examinate din caz în caz. Din punct de vedere al statului nu există dificultăţi ca deodată cu autonomia bisericii romano-catolice, biserica românească greco-catolică să primească o autonomie deosebită. Articolul de lege XX din 1848 nu dispune sprijinirea bisericilor după o cheie unitară, ci numai în măsura cerinţelor juste. In baza aceasta se aplică gradat legea privitor la fiecare confesiune şi în baza aceasta se urcă treptat şi ajutorul de stat pentru biserica română greco-orientală. Eu doresc foarte mult progresarea mai departe pe acest teren, aşa de pildă în chestia cvincvenalelor preoţilor cu cvalificaţie inferioară, dar în tot cazul această lărgire depinde dela gradul dispoziţiei şi al încrederei reciproce. Episcopia de Hajdudorog a fost înfiinţată cu scopuri curat defensive. Nime nu a intenţionat maghiarizarea parohiilor româneşti, iar dacă eventual au fost încorporate la episcopie şi parohii româneşti, împotriva retrocedării acestora nu se poate ridica nici o obiecţiune. (*Mişcare în stânga.*) Chestia aceasta însă trebuie rezolvită în baza unei examinări făcută cu multă grijă, iar aparţinerea singuraticelor parohii se poate stabili numai după o cumpănire obiectivă a tuturor circumstanţelor aparţinătoare. E însă o condiţie inomisibilă, ca agitaţiunea ce se face

ECONOMIE.

Curăţirea odăii bolnavului.

(Urmare.)

Curăţirea acestei odăi trebuie să se facă cu o deosebită băgare de seamă. In odaia bolnavului trebuie să fie cea mai mare curăţenie şi aer cât se poate de curat.

Când curăţim odaia, nu e iertat să măturăm, şi astfel să facem praf. Podeala trebuie ştearsă cu o cârpă curată şi udă; tot aşa şi de pe mobile trebuie să ştergem praful cu o cârpă udă.

Dacă avem pe cineva greu bolnav in casă, din odaia lui trebuie să scoatem toate perdelele şi lucrurile de prisos.

Aerizarea odăii bolnavului e de mare insemnătate. Dacă nu putem scoate pe bolnav din odaie, să-l acoperim bine şi apoi să deschidem fereastra, dar să grijim ca el să nu răcească. Iarna, dacă se poate, e bine dacă aerizăm odaia vecină.

Vecinii şi cunoscuţii să nu stea la bolnav decât câteva minute, căci oameni mulţi şi vorba multă îi strică bolnavului.

Când cineva sufere de un morb molipsitor (lipicios), să nu lăsăm pe nimeni să intre la bolnav, căci mulţi se pot molipsi.

Faţă de bolnav să ne purtăm cu răbdare şi cu gingăşie. Faţă de el să ne arătăm totdeauna veseli şi liniştiţi. Nu e iertat să plângem şi să-l compătimim, căci aceasta il irită pe bolnav. Sfaturile medicului să le urmăm cu stricteţe, căci mulţi bolnavi, cu tot ajutorul medical, mor din cauza neingrijirii şi a neştiinţei.

CAPITOL III.

Spălatul şi călcatul.

Scopul spălatului e, să redăm albiturei (rufăriei) curăţenia şi albeaţa, care a avut-o la inceput şi să facem să dispară petele.

Albitura curată e de mare însemnătate pentru sănătate. Omul se simte bine numai în albitură curată. Mândria unei gospodine bune e dulapul plin cu albitură curată ca zăpada.

Hainele simple şi albitura curată şi întreagă ne arată pe femeia harnică căreia îi place ordinea.

Inainte de a spăla, în primul rând trebue să ţinem samă de următoarele lucruri:

Să alegem albitura, să o numărăm şi să trecem bucată de bucată în cărticică, d. e.

1. Albitura		2. Feţe de masă.	Rufărie de pat
cămeşi bărb.	cămeşi fem.	pânzături.	perini.
gulere.	căm de noap.	serviete.	perniţe.
mangete.	camisoane.	ect.	cearceafe de plapomă
batiste.	pantaloni.		cearceafe de saltea.
şorţuri albe.	fuste.		pilota
	brasiere.		etc.

acum trebuie să încete, căci manifestările poporațiunei, inspirate de aceasta agitație, nu pot fi luate în considerare. (*Aprobări în dreapta.*) De sine înțeles că toate aceste probleme trebuie să se rezolve în baza tratativelor urmate cu prelații bisericești competenți.

Ad. 3. In Ungaria pe terenul presei stăpânește o libertate aproape nelimitată. Indată ce va fi restabilit raportul bun, iar presa românească va înceta să agite împotriva unității statului și împotriva păcii naționalităților, vor înceta de sine-înțeles și toate procesele de presă.

Ad. 4 și 5. Noi toți dorim o normare legislativă, liberală a dreptului de întrunire. După părerea mea, nu-i permis să împiedecăm pe cetățenii aparținători unei rase nemaghiare nici prin lege și nici câtă vreme aceasta nu-i creată, pe cale administrativă, ca ei să se grupeze pe bază națională, fără scopuri contrare statului sau legilor.

Aceasta are valoare și pentru formarea partidelor politice. După convingerea mea fermă, menținerea unui partid român deosebit, nu numai că e superfluă, dupăce vor înceta divergențele politice existente, ci, provocând deja existența unui astfel de partid neîncredere, e păgubitoare, ba chiar periculoasă din punct de vedere al apărării accentuate a intereselor Românilor și pentru cultivarea înțelegerii reciproce. Aceasta însă e o chestie de oportunitate, asupra căreia au să hotărască înșiși Românii, iar dreptul lor de a se organiza într'un partid aparte, după părerea mea, dacă ei voiesc, trebuie recunoscut (*Adevărat! în centru.*)

Ad. 6 și 7. Pe terenul administrativ și justițiar, nu pot fi depășite cadrele fixate încă și azi de lege. Astfel limba tuturor judecătorilor regești e cea ungurească, și tot așa privitor la limba administrativă acordă un teren și pentru limbile nemaghiare numai dispozițiile privitoare la limba proceselor verbale și de interogare.

Nu numai caracterul unitar al statului ci și considerații obiective pretind ca limba administrației moderne să fie cea ungurească.

E corect și e de dorit însă, nu numai din punct de vedere al unei administrații bune, ci și în interesul poporului nemaghiar, ca organele administrative, cari vin în atingere cu poporul, să cunoască cel puțin una din limbile întrebuințate în ținutul respectiv, iar actele oficiale înmânuate partidelor cari nu vorbesc ungurește, să li se explice în limba lor, cum de pildă și dispune de fapt, în aceasta sferă, procedura penală.

Afară de aceasta s'ar putea da o ordinațiune, fără nici o teamă, prin care privitor la unele chestii de amănunte, de pildă la primirea documentelor alăturate la petițiuni, publicul să fie cruțat de vexațiuni superflue.

Ad. 8 Statul dorește să dea un sprijin economic egal în toate ținuturile și întru cât atitudinea Românilor nu dă nici un motiv de neîncredere, desigur e aplicat să sprijinească școlile economice, industriale și comerciale, precum și străduințele economice ale Românilor.

Ad 9. Proprietățile de pământ cari se aflau până acum în mâni ungurești trec rapid în mânile Românilor. Dacă prin urmare, acțiunea de colonizare maghiară se străduiește, ca proprietățile de pământ, cari sunt de vânzare, cel puțin în parte să ajungă în mânile cumpărătorilor unguri, aceasta nu e maghiarizare, nu e respingerea Românilor, ci din contră se face un serviciu marelui interes de echilibru între diferitele rase de popoare.

In aceasta nu poate găsi nime un gravamen sau un atac. Colonizarea ar fi agresivă dacă pământul ar fi cumpărat dela Români și s'ar da Ungurilor, aceasta însă nu se întâmplă și de sigur nu se va întâmpla nici în viitor.

Administrarea pădurilor se face în întreagă țara, pe baza unor principii egale, și fără nici o considerație față de vre o naționalitate. E de dorit însă, ca interesele silviculturei să fie aduse în tot locul în conglăsuire cu interesele economilor mici, cari locuiesc în ținuturile respective.

Dorința după investiri de stat și o promovare mai efectivă a intereselor economice din acele ținuturi, în cari locuiesc Românii, desigur se va realiza deplin îndată ce vor disparte motivele neîncrederii politice.

Ad 10. La ocuparea funcțiunilor noi nu putem face deosebire între Maghiari și cetățenii cu buze nemaghiare. Dar e de dorit ca intelectualii români să ia parte la ocuparea funcțiunilor publice într'un raport corăspunzător numărului și valorii lor și a doua oară, ca funcționarii, cari vin în atingere cu poporul, să cunoască limba acestuia, ca poporul să se poată înțelege direct cu funcționarii săi, fără ajutorul unui tălmaciu. (*Aprobări vii în dreapta și în centru.*)

Pentruca să putem ajunge aceasta țintă de mare importanță și din punctul de vedere al poporului românesc, înainte de toate e necesar ca să înceteze atitudinea neîncrezătoare, refuzătoare și ostilă a celei mai mari părți a intelectualilor români, și guvernul și maghiarimea să nu vadă dușmani în ei sau și numai contrari. Dacă va înceta aceasta, Românii se vor putea validita mult mai mult în funcțiunile publice; iar iminenta statificare a administrației, precum și propunerea limbilor nemaghiare în școlile medii maghiare vor face să dispară și cele din urmă piedeci.

Ad 11. Legea electorală îi tratează pe toți cetățenii țării după aceeași măsură fără deosebire de naționalitate și le asigură Românilor dreptul electoral într'un grad corăspunzător proporției lor reale de puteri. In urma deosebirii ce rezultă din proporția puterilor economice și mai cu seamă culturale aceasta măsură azi încă nu congruează cu proporția numerică dintre popoare. Ea se va îmbunătăți însă automatic când mulțimea Românilor va atinge gradul mijlociu de cultură. Românii dovedesc deja de pe acum — mai cu seamă în Ardeal — progrese înaintate pe terenul validității politice și ei vor forma în multe circumscripții majoritatea alegătorilor.

Aci înainte de toate notez, că privitor la acest din urmă punct mă aflam pe atunci în oarecare rătăcire. In acel timp — era în April — încă nu puteam avea o privire îndestulitoare asupra efectului legii electorale în privința aceasta și a rezultatelor ei, cari — după cum o știm acum deja cu toții și după cum am fost în situație astă toamnă să-i fac atenți pe domnii respectivi — de fapt au limitat și mai mult validitarea momentană a Românilor, decum credeam în anul trecut, așa că de o înaintare progresată a Românilor mai cu seamă în Ardeal nu poate fi vorba.

Făcând o paralelă între aceste observări ale mele făcute în April, la începutul tratativelor, și între cele cari le am cetit în cursul răspunsului meu dat la interpelație, cred, că ați binevoit a constata două lucruri (*S-auzim! S-auzim!*) Intâi că încă atunci am stabilit și am precizat cele mai principale puncte de vedere principiare, în jurul cărora s'a învârtit schimbul de vederi, și că între primul și al doilea act nu e nici o abatere esențială, escepție făcând de la câteva detaiuri și concretizări. A doua e că domnii cari au urmat schimbul de vederi cu mine din însărcinarea partidului național român, au fost în clar încă în primăvara anului 1913 asupra cadrelor concepției mele și că ce puteau spera dela mine. Că cu toate acestea ei au căutat înțelegerea cu acea temeinicie adâncă, dovedește în tot cazul moderarea punctului lor de vedere ceeace trebuie să o constatăm cu oarecare bucurie și mulțămire. (*Așa el în stânga*).

Regret foarte mult că domnii nu au mers și mai departe, că nu ne-a succes să eliminăm deplin divergențele adânci, cari în parte mai există și azi între noi. Dar putem constata cu mulțămire că aceste divergențe au slăbit și a urmat o apropiere, și că direcția naționalistă română și-a moderat punctul de vedere, că astăzi nu mai e atât de fără speranțe problema, în ce chip vom aduce în conglăsuire dorințele și străduințele lor cu exigențele politicei naționale maghiare. (*Aprobări vii în dreapta*)

Dacă deja am luat cuvântul, Vă rog să binevoiți a-mi permite, ca și cu privire la aceasta să spun câteva lucruri. (*Spuzim! S-auzim!*)

Domnul deputat a spus, că dacă recunoastem comunitatea de interese, să tragem și consecințele din aceasta. Eu cred că noi ne străduim în chip cinstit să tragem aceste consecințe. Intrebare e numai, că cine ce conclude ca consecințe și că ce ascund în ele aceste consecințe? Domnul deputat protestează împotriva faptului ca noi, fie cu mijloace bune, fie cu mijloace mai să-i bune, am voi puțin contopim într'o unitate limbistică, într'un unic sentiment de limbă și rasă. Eu cred că nime n'o dorește aceasta. (*Vii esclamațiuni în toate părțile: Aceasta n'o dorește nimeni!*) Imi pare foarte bine, că pot constata că aceasta, fără nici o deosebire de partid, n'o dorește nimeni. Vă rog însă mă mă scuzați, căci între concepția aceasta și statul poliglot ungar mai există încă un drum mijlociu: națiunea politică ungară unitară. In acest punct de vedere trebuie să ne întâlnim, căci aci pot găsi domnii deputați acele exigențe ale desvoltării economice, culturale, limbistice și etnografice, pe cari ei cu drept le pretind. (*Vii aprobări în dreapta.*)

Domnul deputat a spus, că nu e suficent numai sprijinul cultural și economic, ci e necesară și validitarea politică și și gararanțiile validității politice. Dar în ce să căutăm validitarea politică? Eu cred, că aceasta nu o putem căuta, decât în acea deplină îndreptățire egală, care dă drepturi egale la toți cetățenii țării, fără deosebire de limbă, rasă și origine. (*Aprobări în dreapta.*)

Și garanțiile în ce să le căutăm? In nimic altceva, — ar fi de altfel și în zadar să le căutăm în altceva — decât în aceea, ca dorințele lor juste să le aducă în armonie cu națiunea unitară politică maghiară și cu condițiunile de existență ale statului maghiar, create prin națiunea maghiară politică unitară. (*Vii aprobări și aplauze în dreapta.*)

Pe acest teren trebuie să ne întâlnim și pe acest teren ne vom întâlni. Pe acest teren așteptăm dela st. dni deputați să nu întarzie și mai cu seamă în interesul propriului lor popor să nu întârzie a face acel singur pas pentru a trece o punte peste abizul ce ne desparte încă. (*Vii și îndelungate aprobări și strigăte de „să trăiască!“ în dreapta.*)

Adunarea generală a societății sodalilor români „Lumina“ din Brașov.

Duminecă în 23 Februarie st. v. a. c. la 3 ore p. m. s-a ținut în localul școalei comerciale adunarea generală a societății sodalilor români „Lumina“ din Brașov.

Președintele societății, d-l *A. Vlaicu* a deschis adunarea gen. prin o frumoasă vorbire, în care a arătat menirea societății și activitatea ei frumoasă de până acum, iar ca încheiere roagă adunarea, ca după ce D-sa timp de 22 de ani a funcționat ca președinte al societății, să nu mai conteze la persoana D-sale, ci să pună în fruntea societății puteri mai tinere și dornice de muncă.

După aceasta se trece la ordinea zilei, cetindu-se rapoartele, pe cari le publicăm în cele următoare:

I.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul Comitet are onorul a raporta despre activitatea sa în decursul anului 1913.

1.

Comitetul societății sodalilor români „Lumina“ a ținut în anul espirat 12 ședințe, rezolvând diferitele agende sosite. Participarea membrilor la ședințe a fost corăspunzătoare. Afară de ședințele comitetului au mai fost unele întruniri între membri comitetului și ceilalți, mai ales

---

4 Cartoane (stambe).		8. Ștergători.
a). *deschise.*	b). *Inchise.*	cârpe de bucătărie.
fețe de masă.	ciorapi.	ștergătoare de pahare.
pentru cafea.		ștergătoare de praf.
bluze.		ștergătoare de spălător
haine.		spălătoare de podele.
șorțuri.		etc.

Inainte de a spăla cu o zi, trebue să ne pregătim cu de toate: apă, lemne, cărbuni, sodă, săpun, vasele necesare, vineteală și borax.

La spălat să folosim săpun cât mai tare și mai uscat, căci dacă spălăm cu săpun proaspăt, ne trebuie de două ori mai mult. Pentru 150 bucăți avem lipsă de un kilogram de săpun uscat de casă.

El se prepară în modul următor: Cântărim grăsimile și seul ce l-am adunat în casă.

La 3 kilograme de grăsimi punem 1 kilogram de sodă proaspătă unsuroasă și 6 litri apă de ploaie, sau leșie de cenușe.

In apa măsurată disolvăm soda, luăm apoi din ea a treia parte, iar celelalte două din trei părți le încălzim în căldare, și când apa e fierbinte, punem în ea grăsimile și le lăsăm să fiarbă domol timp de două ore. Dacă săpunul se ridică la suprafață și dacă leșia țâșnește limpede de sub stratul de săpun, turnăm săpunul într'un vas.

A treia parte din eșla curată, pe care la început am pus o la o parte, o punem în căldare și când începe să fiarbă, turnăm în ea săpunul și o lăsăm să fiarbă (cam o oră), până când săpunul se alege de o parte.

Săpunul pregătit gata îl sleim într-o cutie udată cu apă și căptușită cu o cârpă umezită. In cutie el se răcește și a doua zi îl putem scoate ușor din ea.

Săpunul de leșie îl putem prepară în modul următor:

Din săpunul gata lăsăm 2—3 linguri în leșia a doua. Punem apoi căldarea din nou la foc, și mestecând domol picurăm în continu apă de ploaie. După o jumătate de oră leșia începe să se ingroașe, se face ca cotoroagele (recile) și se albește. Acum o luăm de la foc, o turnăm în o moldiță (covată) și mestecăm până când din amestecul acesta se face un săpun vârtos și alb ca zăpada.

Dacă nu avem apă de ploaie, sau dacă soda a fost slabă, săpunul nu reușește.

In ziua următoare tăiem săpunul de leșie în bucăți mari și îl punem pe scânduri în pod, unde se uscă și se poate folosi de mănune la spălatul cartoanelor și al podelelor.

Dacă folosim la spălat săpun de casă, ne trebue numai jumătate cât ne-ar trebui din ce de prăvălie.

(Va urma.)

cu ocaziunea maialului și a excursiunei în Poiană.

2.

Numărul membrilor societății a fost în anul espirat de 90 față de 60 din anul 1913. O scădere de 30. Această scădere provine cu deosebire prin îndepărtarea din Brașov a unor sodali și mai ales prin căsătorii și pășirea în miliție. Mai departe înființarea corurilor bisericești din Brașovul-vechiu și din parohia de pe Tocile, precum și înființarea societății „Ajutorul" a tinerimei de pe Coastă încă a smuls membri din sânul societății noastre. Destul de regretabil este acest fapt, deoarece fiecare ar putea participă ca membru la toate societățile existente după uzul altor popoare mai civilizate ca noi, pentrucă din toate poate omul învăță câte ceva.

3.

In anul trecut s'au ținut obicinuitele producțiuni, la Paști și la Crăciun.

Maialul nu s'a putut ține din cauza timpului nefavorabil, iar excursiunea din Poiană fiind de durată scurtă, din cauza ploii, s'a continuat la săptămâna între „Pietrile lui Solomon".

4.

Cu privire la mersul bibliotecii se va prezentă raport separat.

5

Despre funcționarea Fanfarei trebuie să anunțăm spre neplăcerea noastră încetarea ei, pe motivele că unii membrii, s'au dus ca militari, iar alții s'au instreinat prin diferitele orașe spre a se perfecționă în meseriile lor și spre asigurarea existenței; avem însă buna nădejde, că în anul acesta — și poate cât mai curând — o vom formă iarăș cu oameni stabili spre bucuria tuturor iocuitorilor brașoveni.

6.

La stăruința vice-prețedintelui s'a înființat un cor bărbătesc permanent, care după o funcționare de aproape un an — la cererea majorității coriștilor — s'a sistat.

7.

Despre administrațiunea averii Societății va prezenta d-l cassier un raport special, în care se cuprinde și proiectul de budget pe anul 1914 propus de comitet spre aprobare.

8.

Peutru localul ce l'am avut gratuit propunem a se aduce mulțămită protocolară comitetului și sinodului parohial dela biserica Sfîtului Nicolae din loc.

9.

Cina comună propunem să se țină ca de obiceiu și să se voteze suma de 50·— coroane.

10.

Aducând toate acestea la cunoștința On. Adunări generale, o rugăm:

1. Să ia la cunoștință și să aprobe rapoartele prezentate de noi.

2. Să dea absolutoriu de gestiune pe anul 1913.

3. Să aducă mulțămită comitetului și sinodului parohial dela biserica Sfîtului Nicolae pentru localul gratuit.

4. Să voteze ținerea cinei comune.

5. Să decidă cu privire la alte cestiuni nerezolvate și la propunerile ce ar mai urmă.

6. Să aleagă un nou comitet pe 3 ani.

7. Să voteze budgetul pe anul 1914.

Brașov, 23 Februarie (8 Martie) 1914.

Arseniu Vlaicu pres. *Christea Frunză* secretar.

(Va urma.)

Activitatea extrașcolară a învățătorilor.

Asupra activității extrașcolare a învățătorului părerile bărbaților de școală sunt multe și diferite. Majoritatea învățătorilor află cu cale ca învățătorul să desvoalte o activitate extrașcolară cât de intensivă. Trebue să considerăm de o idee mai înaltă nisuința învățătorilor de a desvolta o activitate oarecare și în afară de școală. In cas contrar statul învățătoresc s-ar asemăna cu un călător nebăgat în seamă de nimeni, când nimeni n'ar mai știrici și nu s'ar interesa de munca ce o prestează. Învățătorii — am putea zice — că sunt tot atâtea averi naționale. Mâna neobosită a lor va putea spori această avere, iar mâna trândavă a lor va nimici și bunurile câștigate cu multă sudoare din partea altora. I-am mai putea asemăna cu talanții din Evanghelie dela cari la interval de timp vine stăpânul și cere dare de seamă despre înmulțirea sau împuținarea lor. Un vast teren de activitate extra școlară ar fi *terenul economic*. Puțini dintre învățători trăesc la orașe. Ca organe nedeslipite de nisuințele economilor noștri, bună luptă vom săvârși, când vor fi de ajutor țărănimei mult cercate în alcătuirea economiei mai raționale. Țărănimea noastră nu este permis să fie și să trăiască isolat. Învățătorii prin ascendentul lor civilisatoric, prin capacitatea lor, vor nisui în viitor cât mai mult a fi un factor tare, un razim puternic, o punte de îndrumare pentru tot ce ocură în gospodăria unui econom. Când învățătorul va ști și vrea să sară cu un sfat, cu un îndemn binevoitor poporenilor săi — să știe, că el și-a creat înaintea cunoscuților săi un pedestal de cinste și respect, un pedestal care nu ușor poate fi dus de vânturi sau darâmat de dușmani. Nu este aici locul a specifica programul lui economic. In economie ca și în politică, face cineva o reformă, mulțimea ademenită îl urmează, tot așa învățătorii cu iscusință economică, pot crea pentru singuratici și pentru mulțime stări nouă, fericitoare pentru situațiunea lor. Un alt teren pe care poate desvolta învățătorul activitate extrașcolară este și cel *musical*. Cântarea — musica este mijlocul de a deveni învățătorul un adevărat Cicerone în mijlocul poporului. Ființa noastră ca învățători câștigă o apreciare îndoită când noi ca singuratici vom presta momente de muncă musicală la diferite ocasiuni. Chiar și instructorii cântărilor în decursul învățării acelora își vor fi aducând aminte de cuvintele lui Trochin: „O doină! o sfânt cântec, drag inimei mele! O tainic și nesfârșit farmec al vieții mele! Când te aud îmi uit de mine, al meu suflet bolnav se cufundă în valurile armoniei tale dumnezeești și ese înveselit și întinerit". Nu mai puțină influință binefăcătoare pot exercita asupra poporenilor *corurile bisericești*. Prin influința acestora se pot readuce în alvia normală a religiosității multe elemente decăzute cu sufletul. Intr'un apostol din sărbători se zice: *„dacă e cineva bolnav să cheme preoții bisericei"*. Învățătorii — ca plăsmuitori ai generațiilor tinere — trebue să-și fixeze de țintă: „când imoralitatea sau răceala față de biserică ar manifesta simptome de vădită decadență morală și socială, să ne străduim prin înființarea de coruri bisericești, a procura momente senine și luminoase pentru cei ce au nevoie de remedii religioase."

In această direcție nime altul nu poate lucra mai cu succes decât chiar învățătorul.

Este bine a ști, că cu vorbe bune, dulci, poate să-și câștige cineva popularitate și simpatie, poate să devie chiar slăvit, dar în lipsă de muncă edificătoare aceea popularitate se spălăcește curând. Cu dulcețuri și zaharicale nu se fac copii sănătoși. Ca și hrana trupească, așa și hrana sufletească, trebue să fie simplă și întăritoare. Este deci neapărată trebuință ca învățătorii, unisono, să intre corporativ în serviciul activității extrașcolare, fie aceea pe teren economic, musical sau administrativ, după cum adecă vor cere și permite împrejurările pentru fiecare în parte.

Argus.

Cronică.

† Anton Carp, guvernorul Bănci Naționale a României, a încetat din viață în etate de 65 ani Sâmbătă în 22 Febr. v. Personalitate marcantă în lumea financiară română, om cinstit și muncitor neobosit se bucura de mare trecere și popularitate în toate cercurile. In 1907 a fost ministru al agriculturei, industriei comerciului și domeniilor. — Odihnească în pace!

—o—

Uniunea femeilor române din Ungaria. Inregistrăm cu bucurie știrea, că ministrul de interne a aprobat statutele „Uniunei femeilor române din Ungaria", ale cărei baze s'au pus — după cum se știe — în congresul din luna Mai a anului trecut, ținut la Brașov. Ordinul ministerial care cuprinde această aprobare a sosit deja la vicecomitele comitatului Brașov.

—o—

Cele 7 minuni ale lumii. „Le Matin" a oferit mai multe premii cetitorilor săi, cari vor da cel mai bun răspuns la întrebarea: Cari sunt cele șapte minuni ale lumii? Totalul premiilor a fost de 650.000 franci din care sumă 155.000 franci plătiți în bani gata iar restul în diferite obiecte. Primul premiu l-a câștigat otelierul Louis Reb, după care, iată, cari sunt cele șapte minuni: 1) aeroplanul, 2) radiotelegrafia, 3) radiul, 4) locomotiva cu vapori, 5) nobilitarea rassei omenești, 6) serul contra difteriei, și 7) dinamul.

Când a auzit însă otelierul Reb, că el este norocosul câștigător al premiului prim, a declarat unui redactor al ziarului „Le Matin", că după părerea sa, a opta minune este, că: dânsul a câștigat cei 50.000 franci.

—o—

Cinematograf pe tren. In adevăr mijloc potrivit de a se distra publicul călător nu prea era pe tren, și o călătorie mai lungă este o plictiseală, o plagă. Și totuși până acum nu s'a gândit nimeni în Europa la introducerea cinematografului pe tren, mijlocul cel mai excelent de-a procura câteva clipe de distracție publicului călător. America de mult ne-a luat pe dinainte. Noi bătrâna Europă acum îi urmăm. Se vor pune în comunicație vagoane Pullmann (12 m. lungime) zidite anume pentru instalarea unui cinematograf. In Ungaria încă în curând se vor pune în comunicație vagoane-cinematograf.

—o—

Cazul Rozor — la Curie. Se știe că ucigașul George Rozor din Alba-Iulia fusese osândit de tribunalul de acolo la moarte prin streang pentru că'și omorâse părinții, iar complicele lui George Purcar fusese osândit la 6 ani închisoare. Curia a luat în desbatere recursul înaintat contra acestei sentințe și a aprobat sentința lui Rozor, iar osânda lui Purcar a ridicat-o la 15 ani.

—o—

Viscole și zăpadă în America De Duminecă începând bântue grozave viscole în întreagă America, dar mai ales în Statele-Unite. Zăpada și furtunile au rupt firele telefonice și telegrafice. In New-York Duminecă a încetat, din cauza zăpezii, ori ce circulație. Cinci persoane au fost aflate degerate în împrejurimile orașului. Un uragan uriaș a bântuit Luni. Despre soartea a cinci vapoare mari, cari încă de Sâmbătă trebuiau să sosiască în port, nu se știe nimic. Dinspre partea vestică a Americei n-a mai sosit nici un tren la New-York.

—o—

Urmările unei greșeli. O tânără olandeză, Catherine O'Rowke, în vârstă de 20 ani, a obținut 175 mii dolari (un dolar 5 cor.) ca daune-interese pe care curtea din Mincola (Long-Island) a condamnat o mare companie să-i plătească, din următoarea cauză: Acum trei ani, această tânără fată traversa Atlanticul pe bordul unui vapor, când echipajul descoperi cadavrul unui copil de curând născut. Acuzată de a fi mama acestui copil, ea fu condusă la infirmeria vaporului, unde doctorul o desbrăcă. Fu ținută acolo 3 zile și i se făcu 5 examene, până când adevărata culpabilă a fost descoperită. Din cauza rușinei pățite Irlandeza a intentat proces companiei și a câștigat o... prea frumoasă zestre. Fiecare rău își are câte odată bunul său.

—o—

Director executiv la „Lumina" în Sibiiu a fost ales în ședința plenară de la 5 Martie a direcțiunii acestui institut, în locul d-lui Panteleon Lucuța, care a renunțat la postul său, d-nul Dumitru Vulcu, cassar consistorial în Sibiiu.

—o—

O operație interesantă. Ziarele parisiene anunțau lunile trecute nașterea a două fetițe, Madlena și Suzana lipite una de alta la piept. Cazuri de astfel de nașteri se pomenesc multe în medicină. Operația în despărțire însă nu a reușit întotdeauna.

Cele două fetițe cari sunt în vârstă de trei luni, au fost examinate și săptămâna trecută operate de către Dr. Filliatre, chirurg al infirmeriei centrale a închisorilor din Paris. Dr. Filliatre voia ca operația s-o facă peste un an, dar deoarece a observat, că în creștere fetițele sufer, și a decis o intervenție grabnică.

Operația a fost mult mai grea decât se credea. A trebuit să fie desprinsă nu numai pielea, dar și cele două ficate. Greutatea cea mai mare a venit dela intestine, cari deși complect independente, au trebuit să fie așezate fiecare la locul lor. Inainte de operație cele două abdomene comunicau între ele. Fiecare intestin dispunea de două cavități abdominale, de unde rezultă, că după operație, fiecare din ele trebue să se simtă puțin jenate, la început.

Fetițele n-au fost cloroformizate, li s-a dat numai o soluție de patru, cinci miligrame de cocaină dela 1—500 doză suficientă pentru a insensibiliza regiunea operatorie. Separația complectă a durat 20 minute; durata totală a intervenției împreună cu duplul pansament nu a trecut de trei sferturi de oră. După operație Madlena și Suzana au fost predate doicei lor, și au început să sugă imediat cu poftă, ceeace arată că n-au prea suferit în timpul operației.

—o—

„Domnul Notar". In 16 l. c. s-a reprezentat pentru prima oară la Teatrul Național din București piesa d-lui O. Goga: „Domnul notar" (în 3 acte). Interpretarea au avut-o d-nii Bulfinski, Brezeanu, Z. Bârsan, Petrescu, d-na Maria Ciucurescu, Ana Luca etc.

Ziarele din București spun că piesa a avut un succes neobicinuit și autorul a fost des și viu aplaudat. După fiecare act Goga a fost chemat de număroase ori la rampă, iar la sfârșit i s-au făcut oații entuziaste.

—o—

Convocare!

In conformitate cu § 18 din statute membrele și membri „Reuniunei femeilor greco-orientale" din Feldioară, Com. Brașov, sunt convocați la adunarea generală ordinară, care se va ținea Duminecă în 9/22 Martie. a. c. la orele 3 p. m. în localul școalei cu următoarea ordine de zi:

1. Cuvânt de deschidere
2. Raport general pe anul 1913.
3. Schimbarea §§ 7 și 8 din statute
4. Raportul cassei
5. Disertațiuni
6. Votarea budgetului pe 1914.
7. Diverse propuneri.

E de absolvat, conform § 8 la adunările generale au drept de vot numai membrele ordinare, cari nu sunt în restanță cu plătirea taxelor anuale.

Feldioara la 1/14 Martie 1914

Maria Micu prețedintă *Ioan Sporea* secretar

Virginia A. Vlaicu prețedintă de onoare.

Editor și redactor responzabil:
Dumitru I. Vlaicu.

Tipografia Ciurcu & Comp., Brașov.